

Förslag

Under arbetets gång med en skola för alla har deltagarna i arbetsgruppen lagt fokus på ett antal olika begrepp som är viktiga att uppmärksamma och definiera för att förstå innebörden av gruppens förslag till framtida utformning av särskolan. Här nedan redovisas kortfattat ett antal sådana områden och begrepp.

Föräldrars och elevers valmöjligheter

Det ska vara möjligt för föräldrar och elever, som är berättigade till särskola, att välja mellan en skolgång i den sammanhållna särskolan eller att vara inkluderad i den ordinarie grundskolan

Sammanhållen särskola

Föräldrar och elever ska erbjudas en valmöjlighet när eleven ska tas emot i särskola. En sådan valmöjlighet ska vara en sammanhållen särskola i kommunen vilket innebär att särskolan, träningsläroskola likaväl som grundläroskola, utgör en enhet integrerad i en ordinär grundskola. Där finns specialutbildad personal som ska ge de mottagna eleverna utbildning i en tydlig samverkan med den grundskola som särskolan är sammanslagen med. Enligt förslaget kommer en sådan sammanhållen särskola att erbjudas på Utmelandsskolan och Noretskolan.

Inkludering/integrering

Begreppet inkludering innebär att skolmiljön ska anpassas efter elevernas behov. Detta betyder bl a att det ska vara möjligt för en elev som är mottagen i särskolan att få sin utbildning förlagd till den skola som man tillhör enligt kommunens olika upptagningsområden. Personalen i grundskolan ska ha kunskap om hur man möter elevers olikheter i klassrummet och med stöd från specialpedagog och samordnare kunna genomföra en utbildning i enlighet med särskolans kursplaner och kontinuerligt pröva möjligheten att läsa efter grundskolans kursplaner. Dessa elever kan emellanåt beredas möjlighet att delta i den sammanhållna särskolans verksamhet.

Vid integrering är det eleven som anpassar sig till skolmiljön.

Föräldrastöd

Föräldrar till barn som är mottagna i särskolan kan behöva mycket sakkunnigt stöd. Sådant ges vanligen inom landstingets habiliteringsverksamhet, men kan också ges inom kommunens föräldrastödsutbildningar. Behovet av sådant stöd måste kontinuerligt uppmärksammas och erbjudas föräldrarna.

Handledning

Behovet av handledning för personal som arbetar med utbildning av elever som är mottagna i särskola lyfts ofta fram som ett betydelsefullt inslag. Det är angeläget att eleverna når målen som är uppsatta för skolverksamheten och personalen kan därför behöva kontinuerlig handledning av sakkunniga inom respektive funktionsnedsättning. Sådant handledning ges i första hand av kommunens egen elevhälsoenhet, men kan även ges av annan inhyrd personal.

Elevhälsan

I kommunens elevhälsa finns den samlade kompetensen inom medicinska, pedagogiska, psykologiska och sociala områden. Denna expertis kommer att ha en avgörande stor betydelse för att den framtida särskolan utformas korrekt och leder till förväntat resultat. Det kommer att krävas mycket praktisk handling för att skapa den skola som vi vill ha genom handledning, systematisk utvärdering och dokumentation av resultaten. Det är också viktigt att forskning och nya rön inom olika funktionsnedsättning bevakas och lyfts fram i verksamheten. Elevhälsan kommer därför att spela en central roll. Samordnare för särskolans verksamheter skall tillhöra elevhälsan.

Samordnare

En specialpedagog som i sin befattning har till uppgift att samordna insatserna runt särskoleelever som är inkluderade i grundskolan. Denne kommer att vara ett viktigt stöd för grundskollärare som har elever inkluderade i sina respektive klasser.

Personalens kompetens

I arbetsgruppen har ofta personalens kompetens lyfts fram. Ny kunskap om olika funktionsnedsättningar ska assimileras och användas för ökad måluppfyllelse. Det är också angeläget att göra en inventering av vilka kompetenser och kunskaper som befintlig personal har inom aktuella områden för att dels kunna använda personal på bästa sätt, dels kunna göra rätt kompletteringar av kunskap.

Skola 2011

Sverige kommer att få ny skollag, läroplaner och kursplaner under 2011. I arbetet med implementeringen av dessa nya styrdokument kommer det att bildas s.k. lärlag. Sammansättningen av dessa lärlag kommer att bestå av personal inom sär- och grundskola som tillsammans kommer att lära sig de nya kursplanerna för sär- och grundskola. Därmed ökar kunskap och förståelse för varandras uppdrag.

Värdegrund

Detta område har berört arbetsgruppen på ett ytterst påtagligt sätt. Det finns en rädsla för att synen på allas lika värde inte är tillräckligt förankrad ute på skolorna. Man lyfter fram risken för kränkande behandling och utstötning när elever med funktionsnedsättning finns bland övriga elever. Värdegrundsarbetet kommer därför att vara prioriterat under de närmaste tre åren i bl.a. programmet för social och emotionell träning. Det åvilar all personal i skolan att kontinuerligt uppmärksamma och hantera detta problemområde. Det finns goda exempel ute i landet där man har lyckats få en god sammanhållning och en gemensam syn på allas lika värde i skolor där elever mottagna i särskolan är integrerade i grundskolan. Dessa exempel ska lyftas fram och läras av.

Tillgänglighet och delaktighet

När man talar om tillgänglighet i samhället handlar det ofta om fysisk tillgänglighet. Orsakerna till detta kan vara flera, men den största är förmodligen okunskap och att det är svårt att sätta sig in i vad tillgänglighet för personer med dolda funktionsnedsättningar kan innebära. Ramper och breda dörrar betraktas ofta som en självklarhet i arbetet mot de handikappolitiska målen medan andra tillgänglighetsmål är mera ogripbara. För personer med autismspektrumtillstånd och/eller språkstörning handlar tillgänglighet i stället om tillgång till det sociala och kommunikativa rummet. Delaktighet kräver tillgänglighet till ett meningssammanhang, inte bara till ett fysiskt rum.

Process vid mottagande i särskola

Det är av största vikt att en elev skrivs in i särskolan med korrekta förutsättningar. Möjligheten att klara grundskolan ska prövas ytterst seriöst. När en elev är mottagen i särskolan måste samtliga kriterier vara uppfyllda för mottagandet. När eleven påbörjar sin utbildning i särskolan måste samtlig personal noga följa överenskommelser och anvisningar under inskolningen.

Elevers behov i centrum

Det är viktigt att utgå från varje individs behov när man planerar utbildning. Särskilda hänsyn måste beaktas när det gäller elever med funktionsnedsättning. Varje elev måste få sin specifika plan för skolgången.

Samarbete med gymnasiesärskolan

Som alternativ till åk 7-9 på Noret och Morkarbyhöjden kan det bli aktuellt att pröva möjligheten att låta grundsärskolans elever i de senare årskurserna integreras i gymnasiesärskolans lokaler. Fördelar och nackdelar med en sådan lösning måste undersökas.

Hållbar, långsiktig och flexibel organisation

En professionell skola ska kunna erbjuda möjligheter och förutsättningar för ett varierat arbetssätt och ett individuellt bemötande. Alla elever ska ges förutsättningar att nå skolans mål och ingen elev ska behöva stå utanför gemenskap och delaktighet. Det kräver goda kunskaper om olika elevers behov och förutsättningar. Därför måste all personal vid samtliga skolor i Mora ha beredskap för inkludering av elever mottagna i grundsärskolan. Varje lärare, oberoende av skolform, bör ha en god generell kunskap om funktionsnedsättningar och de konsekvenser de kan få i skolsituationen. Det föreligger stort behov av kompetensutveckling i detta avseende. Arbetslaget ska ses som en enhet inom vilken lärarna kan utveckla olika kompetenser och komplettera varandra. Genom ett professionellt bemötande och ökad kunskap om elevers olika förutsättningar skapas en hållbar, långsiktig och flexibel organisation.

Kvalitet

Samverkan i en inkluderad eller integrerad form kan innebära en kvalitetshöjning för skolan. Elever med funktionsnedsättning kan få stimulans av samvaro med andra elever och i sin tur kan de andra eleverna utveckla en tolerans och förståelse för det avvikande.